

La crisi que pateixen diversos països del sud-est asiàtic no és solament una qüestió econòmica. Els règims polítics instaurats a països com Indonèsia o Corea del Sud també són part de la causa d'aquesta sotragada, del que es creien els nous miracles econòmics.

Els dragons desperten del somni

La tempesta monetària ha despertat del seu somni uns dragons que es menjaven el món i ha desestabilitzat una regió admirada pel seu creixement sostingut. El model, que pretenia ser exportable als països subdesenvolupats, ara és qüestionat per la seva fragilitat mentre que el Fons Monetari Internacional (FMI) hi inverteix milers de milions de dòlars per refer unes economies afeblides, víctimes del diner fàcil i en

molts llocs, com ara Corea del Sud, en mans de conglomerats financers que s'ha demostrat que estaven mal gestionats. "Després del que ha passat a Àsia, què ens recomanareu enguany?", va proclamar el cap d'una delegació africana en el fòrum econòmic mundial de Davos, a Suïssa, el passat 28 de gener. El mandatari africà recordava que un any abans en la mateixa cimera, els gurus de l'economia havien exigut als africans que imitessin els països del sud-est asiàtic si volien deixar de ser els pàries de la terra.

La crisi s'ha aguditzat fins a despertar la xenofòbia latent, especialment a Indonèsia, contra la minoria xinesa, i ha tingut greus repercussions polítiques. Això no obstant, no sembla que la cohesió regional estigui en perill. Ningú no està interessat en la desestabilització d'una zona que va ser escenari en el passat de la confrontació est-oest i que encara no ha resolt algunes disputes territorials (vegeu gràfic, p. 23). I encara menys els dos estats que sobresurten per damunt dels altres, la Xina i el Japó.

La majoria de les capi-

tals accepten, amb resignació, que la Xina es consolidarà en el futur com la potència regional amb la qual caldrà comptar per a tot. El retorn d'Hong Kong a la "mare pàtria" i la mort de Deng Xiaoping, dos esdeveniments ocorreguts l'any passat, van confirmar l'estabilitat del règim comunista. Malgrat l'immobilisme polític, Jiang Zemin domina l'aparell del partit comunista i sembla legitimat pel fort creixement econòmic, sense que l'afectin, aparentment, les reivindicacions dels tibetans ni les denúncies dels musulmans ni les denúncies d'un grupat de dissidents. Les úniques preocupacions són les desigualtats entre el camp i les ciutats, que es van eixamplant, i els efectes de la crisi, que ha afectat les exportacions. El govern calcula que 11 milions de persones aniran a l'atur el 1998 pel tancament d'empreses deficitàries.

Pel que fa al Japó, que arrossega problemes financers, continuarà dient la seva a la zona, però davant del gegant xinès s'haurà de conformar amb el paper de segon.

La prudència de la Xina en les qüestions regionals ha quedat de

Les Torres Petrones de Kuala Lumpur, la segona construcció més alta del món, contrasten amb la crisi econòmica i financera que pateix Malàisia. En aquesta foto es pot comprovar també l'alt grau de pol·lució d'aquesta ciutat.

, però amb l'ajut de la Xina ha pogut parar el cop

manifest amb Hong Kong. El temor inicial dels hongkonesos al retorn a la sobirania xinesa ha desaparegut, segons una enquesta de la universitat de la Regió Administrativa Especial. El 61% dels enquestats opinen que el millor per al territori ha estat tornar a la Xina mentre que un altre 60% elogia la discreció amb què Pequín tracta els afers de l'ex-colònia britànica. Unes respostes impensables un any abans, quan el governador, Chris Patten, advertia dels perills que la Xina no respectés els compromisos —“un país, dos sistemes”—, pels quals acceptava que els hongkonesos mantinguessin el passaport, l'economia de lliure mercat i la relativa llibertat d'expressió.

L'ex-colònia britànica ha estat sacsejada per la crisi, encara que s'ha pogut parar el cop amb l'ajuda financera de la Xina, que no ha permès una devaluació del dòlar ni del yuan. El turisme ha baixat el 50% en uns mesos, els hotels de luxe ofereixen habitacions a menys de 500 dòlars hongkonesos el dia i en les principals avingudes comercials, com Nathan Road, es veuen molts locals buits. “Hi ha famílies que ho han perdut tot, perquè ho inverteixen en la borsa o en la compra d'un apartament”, va declarar un directiu d'una empresa catalana establerta a Hong Kong. “Aquí no hi ha seguretat social i la millor garantia pel futur era comprar un apartament”. Moltes persones que han perdut en pocs dies el 30% o el 40% del valor de l'apartament s'han suïcidat tirant-se des de les finestres dels gratacels o al mar des del transbordador que uneix l'illa amb Kowloon. Un apartament de 40 metres quadrats va passar de valer 50 o 60 milions de pessetes a valer-ne la meitat, menys que el préstec que els faltava per pagar. I per acabar-ho d'adobar, els interessos van pujar de manera vertiginosa.

També Malàisia, un tigre discret i correcte, ha vist trontollar el seu sistema financer. S'han abandonat grans projectes i han fet fallida bancs importants, mentre les torres

Petronas queden com a símbol de la megalomania asiàtica. El primer ministre, Mahathir Mohamad, va criticar els especuladors que s'aprofitaven, com aus carronyaires, de la feblesa dels mercats. “George Soros és un cretí”, va proclamar referint-se a l'home que ha fet una fortuna desestabilitzant divises, abans europees i ara asiàtiques. Soros va respondre que el cretí era el primer ministre per creure que el miracle podia ser etern, quan la base de l'economia era feble i neixia de l'especulació.

El mateix Mahathir, que demanava comprensió a les capitals europees i a Washington davant la crisi, havia criticat un Occident que, segons ell, vol imposar els seus criteris culturals. “Segur que es pot modernitzar sense occidentalitzar”, va dir a un setmanari alemany.

Expulsió de treballadors estrangers. A Mahathir, tanmateix, no li va tremolar el pols quan va ordenar l'expulsió d'un milió de treballadors estrangers, precedents en bona part de Bangla Desh, Indonèsia, Tailàndia, les Filipines i l'Índia. Una mesura semblant va adoptar el govern de Tailàndia. El ministre de Treball, Trairong Suwannakihiri, va advertir que no seran renovats els permisos de treball de 200.000 persones. Un altre milió de persones que resideix de forma il·legal en aquest país podria seguir el mateix camí dels milers de birmans que han estat expulsats al gener i febrer. Es calcula que la crisi ha enviat

La borsa de Tòquio el passat mes de novembre. Els Estats Units han demanat al Japó que siguin ells que liderin la recuperació econòmica de la zona. Amb el temps, però, el rol japonès serà secundari davant la potència de la Xina.

Manifestació a Seül, capital de Corea del Sud. Els sindicats coreans, els més organitzats de la regió, rebutgen la flexibilitat laboral que reclama la patronal.

DAVID FERNANDEZ

L'IMPERI FAMILIAR DELS SUHARTO

Els fills i amics del president Suharto controlen bona part dels diversos sectors de l'economia d'Indonèsia, incloent-hi monopolis. De les telecomunicacions a la construcció, passant pels automòbils i les espècies.

President Suharto (77 anys)

Primera filla: Siti Hardijanti "Tutut" Rukmana (49 anys)
President del grup Citra Lamtoro Gung; vice-president de Golkar, el partit al poder; president de la Creu Roja d'Indonèsia. Controla els peatges, finques, trens elevats, autopistes, benzineres, canals de televisió i la indústria paperera.

Primer fill: Sigit Harjojudanto (47 anys)
Propietari de la companyia d'assegurances Tugu; accionista principal del Banc Central d'Àsia i propietari, juntament amb "Tommy", del Bank Utama.

Segon fill: Bambang Trihatmodjo (44 anys)
Cap del grup Bimantara; tresorer del partit Golkar; canals televisius, factoria d'automòbils Hyundai, hotels, gas natural i indústries petroquímiques.

Segona filla: Titik Prabowo (39 anys)
Cap del grup Maharani Paramita; empreses de telecomunicacions, finques, i és presidenta de l'Associació de les Arts d'Indonèsia. És casada amb Prabowo Subianto (46 anys), general de brigada i comandant de les forces especials.

Tercer fill: Hutomo "Tommy" Mandala Putra (35 anys)
Cap del grup Humpuss, empresa d'exploració i transport de gas i petroli, també controla companyies navilieres i aerolínies civils, així és el propietari de l'empresa que comercialitza, sense problemes d'impostos, el cotxe nacional, el Timor. Fins fa poc encara tenia el monopoli de l'espècia dau, un element bàsic dels cigars indonesis.

Informació: Oriol Cortacans

jung, que serà investit aquesta setmana, s'ha plantejat com a repte les reformes demanades per l'FMI. N'és una bona mostra que hagi cridat com a conseller Kim Taedong, un professor de la Universitat Sungkyunkwan de Seül, molt crític amb els conglomerats de peus de fang. El president vol reduir el pes de l'estat en les empreses i posar fi a la diversificació dels *chaebols*, endeutats en la cursa per ser presents en tots els mercats, des de la petroquímica als electrodomèstics, passant per la construcció naval i d'automòbils.

Però la flexibilitat laboral, una de les mesures que exigeix la patronal, la rebutgen els sindicats, potser els més organitzats de la regió. La Confederació Coreana de Sindicats (KCTU) ja ha anunciat que

sideix el general Suharto. "Hem crescut, hem fet un país capitalista massa ràpid", va opinar Jusuf Wanandi, del Centre Internacional d'Estudis Estratègics. Un creixement accelerat que, a diferència de Corea del Sud i de Tailàndia, no va anar acompanyat de la democratització. Suharto governa amb mà de ferro des del 65, amb el vist-i-plau d'Occident, que considera que no es pot atacar el primer país musulmà, i gran productor de petroli. Això no obstant, la paràlisi provocada per l'obstinació de Suharto de presentar-se el 10 de març a un setè mandat preocupa Washington i les capitals asiàtiques.

A les veus que li demanaven la dimissió, Suharto va respondre amb la militarització i amb la repressió de l'oposició. El 12 de febrer, el general va advertir aquells que volien "la desintegració nacional" i va reestructurar les forces armades. Va nomenar cap de l'exèrcit el general Wiranto, en substitució de Feisal Tanjung, probable nou ministre de Defensa. I el també general Prabowo Subianto, el seu gendre, va ser nomenat cap de les "reserves estratègiques", una unitat d'elit formada per 20.000 soldats.

Els canvis també van afectar el Golkar, el partit hegemònic. Habibie, defensor del sector públic, va ser designat candidat a la vice-presidència de la república. L'elecció del president i del vice-president recau en l'Assemblea Consultiva del Poble, de mil membres, 525 dels quals designats pel poder.

Tanmateix la probable reelecció de Suharto no parará les protestes, que es canalitzen contra la rica minoria xinesa, i les denúncies, especialment de Megawati, la filla del primer president d'Indonèsia, Sukarno, contra el nepotisme del règim (vegeu gràfic p. 22). Tots els inversors saben que per fer negocis al país calia associar-se amb algun dels fills del president Suharto, que controlen gran part d'una economia, monopolis inclosos, ara en fallida i que en alguns casos han estat responsables de l'enfonsament de diverses empreses.

Antoni Castel

Corea del Sud, que es presentava com l'onzena potència econòmica mundial, ha hagut d'agenollar-se davant les mesures de l'FMI.

1,7 milions de tailandesos a l'atur.

Pel que fa a Corea del Sud, el més sòlid de tots els dragons, ha hagut d'agenollar-se davant l'FMI, que li ha imposat unes mesures rígides per fer-li un emprèstic de 57.000 milions de dòlars, que li han servit per parar el cop. Aquesta situació és una gran humiliació per a un país que es presentava com l'onzena potència econòmica mundial i que havia inundat els mercats occidentals de cotxes, televisors i microones fabricats pels conglomerats, els *chaebols*. Moltes d'aquestes empreses ja han fet saber que ajornen les seves inversions per més endavant, cosa que preocupa molt a Europa.

El president electe, Kim Dae-

convocarà una vaga general en cas que el govern intenti aplicar l'acord que permetrà l'acomiadament. La taxa d'atur de Corea del Sud arribava al 3,1% el desembre del 97, una xifra que pot arribar al 5% el 98, segons les fonts oficials.

Suharto continua malgrat les protestes. Malgrat les dificultats, Corea del Sud i Tailàndia semblen construïts de ciment armat si els comparem amb Indonèsia. A la crisi econòmica, que ha provocat el tancament de nombroses entitats de crèdit, el descens en picat de la borsa de Djakarta i la pèrdua del valor de la rúpia, s'hi afegeix una crisi política, causada per l'immobilisme del règim que pre-